

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/0/0b/Baker_Harcourt_1940_2.jpg/428px-Baker_Harcourt_1940_2.jpg

Viața trepidantă a Josephinei Baker

Sclavia în Statele Unite

La începutul secolului al XVI-lea, spaniolii care au contribuit la exterminarea sclavilor indigeni din America, au început comerțul cu sclavi aduși din Africa.

În afară de spanioli, principalii comercianți de sclavi negri au fost arabii, care navigau de-a lungul coastelor Africii. Cu timpul, britanicii au extins acest comerț în coloniile lor care vor deveni SUA, iar spaniolii și portughezii în America Centrală și de Sud. În 1776, cele 13 colonii americane și-au declarat independența față de Marea Britanie. În statele din nordul SUA, sclavia a fost parțial abolită în 1805, dar ea a continuat în sud. Sclavii negri lucrau mai ales pe plantațiile de bumbac, dar și ca slugi în casele particulare.

După încheierea Războiului Civil (1861-1865), sclavia a fost treptat eradicată, Dacă în 1860 în SUA erau aproape patru milioane de sclavi negri, până în 1870 toți au fost eliberați. Dar rasismul a continuat și după eradicarea sclaviei, sub forma segregăției rasiale manifestate în toate domeniile vieții: educație separată și deficitară, salarii

mai mici, spitale separate, cartiere diferite, mijloace de transport separate, evitarea căsătoriilor mixte, etc.

În 1954, Curtea Supremă a SUA a decis în unanimitate că segregarea rasială trebuie terminată, dar abia în 1964 Actul Drepturilor Civile a decis că toate formele de segregare locale sau regionale sunt abolite.

În perioada când segregarea era în toi, în 1906, s-a născut Freda Josephine McDonald la St. Louis, Missouri. Încă de la opt ani ea făcea curățenie în casele albilor înstăriți, iar la 13 ani s-a angajat chelneriță la un club. Dintotdeauna a fost independentă, s-a descurcat singură, ceea ce i-a permis să divorțeze de patru soți. Cu primul, Willie Wells, s-a măritat la 13 ani. De la al doilea, William Howard Baker, cu care s-a măritat la 15 ani, i-a rămas numele.

https://en.wikipedia.org/wiki/Josephine_Baker

Ceilalți doi au fost francezi și i-au ajutat să primească cetățenia franceză. Ultimul, șeful de orchestră Jo Bouillon, a ajutat-o să-i crească pe cei 12 copii pe care ea i-a adoptat din întreaga lume.

Cariera de dansatoare și cântăreață

Încă din copilărie Josephine dansa pe stradă pentru câțiva gologani. Apoi și-a încercat norocul ca dansatoare și cântăreață într-o trupă de vodevil din St. Louis. La început a fost refuzată pe motivul că era prea firavă și prea închisă la culoare... Dar fiind ambițioasă, a reușit să fie primită la început ca dansatoare de rezervă, după care, având priză la public, a apărut tot mai des pe scene de cluburi și baruri și în curând a plecat la New York.

Cariera ei de cântăreață și dansatoare a înflorit în 1925, când a plecat la Paris și a început să apară la Théâtre des Champs-Élysées nudă, acoperită doar de câteva pene. Apoi a apărut la Folies-Bergère, cu trupul acoperit de perle și o fustă de banane. ajungând că în 1927 să fie una din cele mai bine plătite actrițe de revistă din Europa. În anii 1930 a apărut în și în mai multe filme, printre care *Zou-Zou* și *Princesse Tam-Tam*, unde a jucat rolul principal.

Încercarea de a reveni pe scenele americane în 1936 a eșuat, în primul rând fiindcă opinia publică în SUA era rasistă și nu putea accepta prezența pe scenă a unei femei negre atât de inteligente și de sofisticate. Cu inima zdrobită, s-a întors în Franța, unde și-a continuat cariera strălucită. Ea a fost prima femeie care a adus dansul Charleston în Europa.

<https://www.youtube.com/watch?v=PI8zt4gBT4>

<https://www.youtube.com/watch?v=H2yRSS73JvE>

Josephine în timpul și după cel de-al Doilea Război Mondial

Josephine a servit Franța în timpul războiului prin mai multe activități: a dansat și a cântat pentru trupele franceze, a colaborat în secret cu rezistența franceză, transmițând pe ascuns mesaje și a fost sublocotenent în forțele auxiliare aeriene feminine.

În aceeași perioadă a început să adopte copii (două fete și zece băieți), formând o familie mare pe care a numit-o "Tribul Curcubeului". Ea a adoptat copii de etnicități și religii diferite, demonstrând că este posibil ca toți pot trăi frățeste. Josephine și-ar fi dorit să adopte și un copil israelian, dar fiindcă guvernul israelian s-a opus, ea a adoptat în locul lui un băiat francez pe nume Moise.

<https://www.jta.org/archive/adoption-of-israeli-child-by-josephine-baker-rejected>

Josephine a avut și numeroase relații extramaritale, printre ultimele fiind cea cu artistul american Robert Brady.

În SUA, a continuat să lupte împotriva rasismului. În 1973, Josephine a acceptat să apară la Carnegie Hall în New York. De data asta, spectacolul ei a fost primit cu ovații și entuziasm. Ultima ei apariție a avut loc în aprilie 1975, la teatrul Bobino din Paris, în prezența unor celebrități ca prințesa Grace din Monaco și actrița Sophia Loren, sărbătorind 50 de ani de carieră artistică.

<https://www.youtube.com/watch?v=ntB9sXOMKq8>

La câteva zile după spectacol, Josephine a decedat de o hemoragie cerebrală la vârsta de 68 de ani.

Pe ultimul drum a fost însoțită de 20.000 de persoane, în sunetul a 21 rafale de tun trase din ordin guvernamental. Josephine a fost înmormântată la Monaco.

A fost prima persoană de origine africană care a fost onorată cu o placă comemorativă în Panthéon din Paris în 2021.

În 1990, compania HBO a produs un film artistic despre viața Josephinei Baker, film decorat cu globul de aur. Iată trailerul filmului:

https://www.youtube.com/watch?v=E8LN_7wI06o

În 2018 a apărut documentarul *Josephine Baker: The Story of an Awakening* (Povestea unei treziri). <https://www.youtube.com/watch?v=IRtH4sduloc>

Josephine Baker, o spioană grațioasă

Noua carte, *Agent Josephine*, scrisă de jurnalistul britanic Damien Lewis, descrie activitatea de spionaj a Josephinei, în sprijinul rezistenței franceze și a Britaniei. Prin activitățile ei secrete, Josephine s-a luptat vreme de șapte ani cu nazismul și unele taine le-a luat cu ea în mormânt. La sfârșitul anilor 1930, propaganda lui Goebbels o

caracteriza ca „subumană” (*untermenschlich*), iar Mussolini i-a interzis să apară în Italia.

În 1939, Josephine l-a întâlnit pe agentul secret al Rezistenței, căpitanul Jacques Abtey, care a fost surprins de patriotismul francez al Josephinei, dar și de felul în care era în stare într-o clipă să-și schimbe caracterul și expresia feței, calități importante pentru un spion. Josephine a avut și o îndelungată poveste de dragoste cu Abtey. Legăturile ei cu diplomați italieni și japonezi erau o sursă importantă de informații. La apropierea nemților de Paris, Josephine a fugit, luând cu ea o pereche de evrei belgieni refugiați. La apropierea nemților, Josephine a părăsit Parisul (împreună cu perechea de evrei belgieni refugiați) și a plecat la castelul pe care îl avea în "Zona liberă", Chateau des Milandes. Castelul era un cuib al luptătorilor Rezistenței lui de Gaulle. De la ei, Josephine a învățat cum să folosească pistolul. La vizitele inopinate ale naziștilor, Josephine rămânea calmă, prezentându-se drept îngrijitoarea castelului (în timp ce înăuntru se ascundeau luptătorii din rezistență).

La Marseille, ea și prietenul ei Abtey au luat legătura cu forțele secrete britanice și le-au procurat informații despre bazele aeriene naziste de pe teritoriul Franței, despre mișcările trupelor naziste în Africa de Nord, precum și o listă de nume ale agenților germani care activau în Anglia și Irlanda.

În noiembrie 1940, cei doi au plecat în Spania și în Portugalia, sub pretextul că Josephine dădea spectacole, iar Abtey, sub un nume fals, se dădea drept „secretarul” ei. Peste tot adunau informații și le transmiteau reprezentanților ambasadelor britanice. Apoi au plecat în Maroc, unde au luat legătura cu un grup de diplomați americani. La Casablanca Josephine a făcut o peritonită din care cu greu a scăpat cu viață. După însănătoșire, Baker împreună cu Laurence Olivier și Vivien Leigh a dat spectacole pentru trupele aliate la Alexandria, Cairo, Damasc și Beirut.

După război a primit mai multe distincții pentru meritele ei, fiind numită Cavaler al Legiunii de onoare de însuși generalul de Gaulle.

Josephine Baker a demonstrat că împotriva tuturor piedicilor și prejudecăților, a reușit ca femeie și încă de origine africană, să urce pe piscurile succesului artistic, servindu-și în același timp patria cu un eroism demn de admirație.

Bibliografie:

https://en.wikipedia.org/wiki/Slavery_in_the_United_States

<https://constitutioncenter.org/interactive-constitution/blog/on-this-day-the-supreme-court-rules-against-segregation>

https://en.wikipedia.org/wiki/Racial_segregation_in_the_United_States#:~:text=The%20Civil%20Rights%20Act%20of%201964%20superseded%20all%20state%20and,lower%20courts%20to%20enforce%20it.

<https://www.sportskeeda.com/pop-culture/how-many-children-josephine-baker-have-civil-rights-activist-set-become-first-black-woman-receive-burial-france-s-pantheon> <http://www.cmgtw.com/stars/baker/about/biography/>

<https://www.britannica.com/biography/Josephine-Baker>

<https://www.newyorker.com/magazine/2022/08/15/josephine-baker-was-the-star-france-wanted-and-the-spy-it-needed-damien-lewis-agent-josephine>

Tiberiu Ezri și Peter Szmuk (Târgu Mureș – Israel – Dallas)